

Sygn. akt IV U 411/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2019 r. w Zielonej Górze

odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30.01.2019 r. znak (...), nr (...)

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż pani K. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 29.12.2017 r.

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującej K. B. 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 411/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 30.01.2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że K. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 29.12.2017 r. oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 29.12.2017 r.

Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy wskazał art. 83 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 1, art. 13 pkt 4 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 3 ustawy z 06.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

W uzasadnieniu ZUS wywodził, że po ustaniu długotrwałej niezdolności do pracy, trwającej do 28.12.2017 r., K. B. nie prowadziła działalności gospodarczej, a jedynie opłacała składki na ubezpieczenia. Zdaniem organu rentowego oznacza to, że od 29.12.2017 r., czyli od pierwszego dnia po nieprzerwanej niezdolności do pracy, K. B. nie podlega ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. B. zaskarżyła tę decyzję w całości, wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości lub jej zmianę poprzez ustalenie, że odwołująca się od 29.12.2017 r. podlega ubezpieczeniom społecznym, tj. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu

chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołująca się wywodziła, że w spornym okresie wykonywała – i wykonuje dalej – działalność gospodarczą stanowiącą podstawę objęcia przedsiębiorcy ubezpieczeniem społecznym z tego tytułu.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej się na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Odwołująca się – K. B. ma zarejestrowaną działalność gospodarczą od 15.09.2010 r. pod firmą (...). Stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej to (...), gmina S..

Przeważającym przedmiotem działalności jest sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli.

Status działalności to aktywny. Działalność nie była zawieszana.

okoliczności ustalone na podstawie wpisu w CEIDG

Z tytułu prowadzonej działalności, K. B. zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w okresach od 15.09.2010 r. do 31.03.2011 r., od 01.05.2011 r. do 30.11.2013 r. i od 01.01.2014 r.

W miesiącach: styczeń, luty, marzec 2014 r. odwołująca się zadeklarowała maksymalną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, w kwocie 9 365 zł.

Następnie stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą od 02.04.2014 r. do 21.08.2014 r. Od 22.08.2014 r. do 20.08.2015 r. pobierała zasiłek macierzyński. Od 21.08.2015 r. do 30.06.2016 r. naprzemiennie pobierała zasiłek opiekuńczy i chorobowy, od 01.07.2016 r. do 29.06.2017 r. kolejny zasiłek macierzyński, po którym bez dnia przerwy występowała z roszczeniami o wypłatę świadczeń (naprzemiennie zasiłek chorobowy i opiekuńczy) aż do 28.12.2017 r. W 2018 r., w przerwach pomiędzy kolejnymi zasiłkami (opiekuńczym i chorobowym) opłaciła składki za 31 stycznia, 13 dnia lutego, 15 dni marca, 18 dni kwietnia, 12 dni maja, 29 dni czerwca, 24 dni lipca, 21 dni sierpnia, 30 września, 26 dni października, 19 dni listopada i 31 dni grudnia.

W ramach działalności zatrudniała pracowników do 17.01.2015 r. Od tamtej pory nie zatrudniała kolejnych osób.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego

W 2015 r. odwołująca się uzyskała z tytułu działalności gospodarczej przychód wynoszący 57 497,81 zł. Koszty uzyskania przychodu wyniosły 80 572,27 zł, co daje stratę w kwocie 23 074,46 zł.

W 2016 r. odwołująca się uzyskała z tytułu działalności gospodarczej przychód wynoszący 20 657,01 zł. Koszty uzyskania przychodu wyniosły 25 194,02 zł, co daje stratę w kwocie 4 537,01 zł. Przychód z innych źródeł (wypłacone zasiłki) wyniósł 102 414,47 zł.

W 2017 r. odwołująca się uzyskała z tytułu działalności gospodarczej przychód wynoszący 651,07 zł. Koszty uzyskania przychodu wyniosły 4 572,26 zł, co daje stratę w kwocie 3 921,19 zł. Przychód z innych źródeł (wypłacone zasiłki) wyniósł 68 312,60 zł.

W 2018 r. odwołująca się uzyskała z tytułu działalności gospodarczej przychód wynoszący o zł. Koszty uzyskania przychodu wyniosły 13 475,74 zł, co daje stratę w tej samej wysokości.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego i

zbiorczego podsumowania księgi przychodów i rozchodów,

k. 54-57 akt sąd.

Od kiedy była w ciąży z drugim dzieckiem, odwołująca się sprzedawała ten asortyment, który jej pozostał. Nie kupowała nowych części. Po urodzeniu drugiego dziecka, w 2016 r., zlikwidowała konto internetowe. Części były już wówczas wyprzedane.

Odwołująca się nie zawiesiła wówczas działalności, ponieważ chciała ją dalej prowadzić. Poza tym chciała uniknąć załatwiania spraw w urzędzie, z którymi kojarzyło jej się odwieszanie działalności.

Na przeszkodzie prowadzeniu działalności stanęły choroby dzieci i odwołującej się.

Pod adresem (...) mieści się magazyn, który stał wówczas pusty. Magazyn ten jest w deklaracji podatkowej wykazany w ramach działalności gospodarczej.

W zeznaniach podatkowych odwołująca się uwzględnia działalność gospodarczą.

dowód: - zeznania odwołującej się, k. 46v-47v akt sąd.;

- decyzje, k. 52-53 akt sąd.;

- dokumentacja dotycząca stanu zdrowia, k. 58-59, 68-88 akt sąd.

W spornym okresie, tj. od 29.12.2017 r., odwołująca się wykonywała czynności w ramach prowadzenia działalności gospodarczej.

W 2018 r. skontaktowała się z T. N., likwidatorem spółdzielni pracy, od której odwołująca się wynajmowała w latach (...) pomieszczenie do celów działalności gospodarczej. T. N. zaoferował odwołującej się sprzedaż dwóch części nieruchomości (pomieszczeń) w S. przy ul. (...). W nieruchomości tej był warsztat samochodowy. Po obejrzeniu nieruchomości odwołująca się stwierdziła, że cena jest dla niej zbyt wysoka. Po obniżeniu ceny, T. N. zadzwonił do odwołującej się i prowadzono dalsze rozmowy aż do początku 2019 r., ale sprzedaż nie doszła do skutku.

W spornym okresie K. B. kontaktowała się ponadto z firmą (...) w S. w sprawie zakupu części. Było to kilka razy w 2018 r. Zdarzyło się, że kupiła części, ale nie zostały one odebrane.

Do zakupu części doszło w listopadzie 2018 r. Otrzymała wówczas fakturę wystawioną na firmę. Gdy kupiła nowe części, wystawiła je w Internecie, gdyż ponownie uruchomiła konto do sprzedaży. Interesowała się częściami, badała ceny na rynku. Gdy kontaktowała się z tym sprzedawcą, pytała o ceny, możliwość zakupu samochodu dostawczego.

Poza tym w spornym okresie w dalszym ciągu odwołująca się korzystała jako przedsiębiorca z usług biura rachunkowego. Pobierała faktury wystawiane jej – jako przedsiębiorcy. Prowadziła konto bankowe jako przedsiębiorca.

dowód: - zeznania świadka T. N., k. 45v-46 akt sąd.;

- zeznania świadka N. M., k. 46-46v akt sąd.;

- zeznania odwołującej się, k. 46v-47v akt sąd.;

- faktury, k. 9-12, 16-17 akt sąd.;
- umowa o prowadzenie ewidencji księgowej, aneksy,
k. 18-26 akt sąd.;
- wydruki operacji, k. 13, 27 akt sąd.

Sąd rozważył, co następuje.

Odwołanie okazało się zasadne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołująca się w spornym okresie od 29.12.2017 r. nadal wykonuje działalność gospodarczą.

Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1, 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U z 2015 r., poz. 121 z późn. zm.), obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, jeżeli nie posiadają innych tytułów do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z wyłączeniem okresu, na który zawiesiły wykonywanie działalności na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Stosownie natomiast do treści art. 13 pkt. 4 powyższej ustawy, obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym powstaje od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności i istnieje do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Natomiast ubezpieczeniu chorobowemu osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają dobrowolnie (art. 11 ust. 2 ustawy systemowej).

Przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wiążą podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z faktycznym prowadzeniem (wykonywaniem) pozarolniczej działalności gospodarczej, nie zaś z faktem formalnej rejestracji działalności gospodarczej. Ocena, czy działalność gospodarza rzeczywiście jest wykonywana, należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29.01.2013 r., sygn. akt III AUa 802/12).

Do 30.04.2018 r. legalną definicję działalności gospodarczej zawierał przepis art. 2 nieobowiązującej już ustawy z 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, zgodnie z którym działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Obecnie definicja działalności gospodarczej zawarta jest w art. 3 ustawy z 06.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1292), zgodnie z którym działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

Rozszerzającą wykładnię pojęcia działalności gospodarczej określił NSA – por. wyrok z 24.05.1991 r., S.A./Wr 249/91, OSP 1992, s. 2 poz. 30, stwierdzając, że pojęcie to sprowadza się nie tylko do procesów technologicznych i zjawisk ekonomicznych – zachodzących w toku działalności wytwórczej, ale obejmuje także czynności faktyczne i prawne, związane z uzyskiwaniem środków produkcji. Podobne stanowisko zajął też Sąd Najwyższy – wyrok z 15.11.1990 r, II CR 865/98 i uchwała z 16.05.1991 r., III CZP 39/91.

W niniejszej sprawie, przeprowadzone postępowanie dowodowe prowadzi do wniosku, że czynności wykonywane w spornym okresie przez odwołującą się spełniają warunki uznania ich za działalność gospodarczą w rozumieniu obu ww. przepisów.

Sąd ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, w tym zeznań świadków T. N. i N. M., zeznań odwołującej się oraz dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego i aktach niniejszego postępowania. Zeznania ww. świadków były spójne i logiczne, wiarygodnie opisywały kontakty świadków z odwołującą się. Podobnie wiarygodne były zeznania jej samej. Nie ma też powodu, by kwestionować autentyczność któregośkolwiek z dokumentów. Strony nie kwestionowały wiarygodności wymienionych wyżej dowodów.

Na wstępie dalszych rozważań trzeba też zwrócić uwagę na art 16 ust. 1 ustawy z 06.03.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1291; poprzednio – art. 33 u.s.d.g.), zgodnie z którym domniemywa się, że dane wpisane do CEIDG są prawdziwe. Zgodnie z wpisem zawartym w CEIDG, działalność prowadzona jest stale od 2010 r. i nie była zawieszana. To ZUS powinien obalić domniemanie wynikające z wpisu. Temu obowiązkowi jednak nie sprostał.

ZUS nie kwestionował faktu wcześniejszego, niż w spornym okresie, prowadzenia działalności przez K. B.. Przypomnieć trzeba, że chodzi o niesporny okres podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu (z niewielkimi przerwami) od 15.09.2010 r. Nie zakwestionowano też zadeklarowanej maksymalnej podstawy wymiaru składek za miesiące styczeń-marzec 2014 r., do czego przedsiębiorca ma nieograniczone prawo.

Zakwestionowano jedynie okres przypadający po długiej nieobecności związanej z macierzyństwem, przypadającej od 02.04.2014 r. do 28.12.2017 r.

W spornym okresie od 29.12.2017 r. odwołująca się faktycznie korzystała z kolejnych zasiłków – opiekuńczego i chorobowego.

Jednakże z tego faktu nie można wyciągać wniosku, że działalność przestała być prowadzona. Przez lata 2014-2017 przerwa w wykonywaniu czynności w ramach działalności wynikała z uprawnień macierzyńskich. W 2018 r. wynikała z chorób i wychowywania dzieci. Nie można obciążać przedsiębiorcy, w kontekście jego uprawnień związanych z podleganiem ubezpieczeniom społecznym, faktem, że jego dzieci chorują i potrzebują opieki. Przerwy w czynnościach podejmowanych jako przedsiębiorca wynikają w przypadku K. B. z czynników obiektywnych, niezależnych od niej.

Co jednak najistotniejsze – w spornym okresie K. B., wtedy, kiedy mogła i na ile mogła, wykonywała czynności faktyczne wchodzące w zakres działalności gospodarczej. Świadek T. N. potwierdził kontakty w sprawie sprzedaży nieruchomości w S. – odwołująca się rozważała zakup, orientowała się w sprawie, a to, że negocjacje nie doprowadziły do transakcji, nie świadczy o ich pozorności. Świadek N. M. potwierdziła, że K. B. kontaktowała się z firmą (...) w sprawie części. Jedna z transakcji miała nie dojść do skutku, ale w aktach sprawy są dwie faktury za części, więc co najmniej jeden zakup faktycznie miał miejsce (k. 11, 12).

Przedsiębiorca w niniejszej sprawie nie miał szansy bardziej rozwinąć swojej działalności przez przypadające w 2018 r. okresy zasiłkowe. Nie nastąpiły one z winy odwołującej się i nie świadczą o braku inicjatywy w zakresie prowadzonej działalności.

Nie zmienia tego strata, wykazywana w dokumentacji księgowej. Nie jest konieczne faktyczne osiągnięcie dochodów z danej działalności. Nawet przynoszenie strat przez daną działalność (zarówno przejściowo, jak i w dłuższych okresach) nie pozbawia jej statusu działalności gospodarczej. Należy bowiem liczyć się z możliwością niezyskania przychodu z prowadzonej działalności gospodarczej, czyli poniesienia straty. Tym samym o zarobkowym charakterze działalności gospodarczej nie decyduje faktyczne osiągnięcie zysku, lecz zamiar jego osiągnięcia (cel) (wyrok SA w Białymstoku z 25.04.2018 r., sygn. akt III AUa 234/2018).

Odwołująca się niewątpliwie podejmowała działania zmierzające do utrzymania swojej działalności. Uwzględniła działalność w rozliczeniach podatkowych, pobierała faktury na firmę, miała konto jako przedsiębiorca, korzystała z usług biura rachunkowego, nie wyzbyła się środków trwałych (magazynu). Realne prowadzenie działalności wyraża się w zakupie części, badaniu rynku, cen, otworzeniu strony internetowej, negocjacjach w sprawie zakupu pomieszczeń.

Oznacza to, że w spornym okresie prowadziła działalność spełniającą wszelkie warunki objęcia ubezpieczeniem społecznym.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego (pkt II) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).